

Met de Wildschieter op thuisreis

ZATERDAGMIDDAG 19 mei vond in alle eenvoud de tewaterlating plaats van het mooie Friese jagersbootje van de helling van de gebroeders De Jong in Heeg. Nu geen toespraken, journalisten en persfotografen, zoals bij de plechtige tewaterlating van de boeier Boreas, kort geleden. We waren maar met z'n drieën, werfbaas De Jong, mijn tochtgenote en ik. Eigenhandig werd het bootje in het Heeger Var geschoven naast zijn grote broer, een tjotter, waaruit hem van de eigenaar nog een broederlijke felicitatie tegen de harde Zuidwesterstorm in bereikte.

Wij namen afscheid van De Jong en z'n mooie oude helling en wilden afvaren om het bootje naar zijn bestemming, de poelen en petgaten van Belt Schutsloot in de kop van Overijssel te brengen. Naar het advies van de Heeger-deskundigen-aan-de-wal streken we de zeilen vanwege de zuidwesterstorm met windkracht 10 en roeiden het Heeger Var af met het plan om voor Woudsend af te slaan, de kop van de Koevorde onder de wal langs te roeien en dan via Spanenburg en de Follega-sloot het Tjeukemeer te bereiken.

Het zat goed in elkaar, dat plan, maar het liep anders. Toen we na roeien en slepen de Koevorde bereikten was de wind zo fel en waren de golven zo hoog, dat het ons onmogelijk was de kop te nemen. We werden het meer opgestuwd en er bleef ons niets anders over dan voor de wind de Koevorde af te roeien. Dit was op zichzelf geen spelevaren; het bootje danste op de golven en als we maar even dwars op de wind gingen sloeg het water naar binnen. Slechts één richting konden we houden: vlak voor de wind. Ons „wyld-sjitterke” liet zien, dat er leven in zat, het steigerde tegen de woeste baren en het

sloeg zich dapper door de golven, die hoger en hoger werden. We slaakten een zucht van verlichting toen we eindelijk aan de overkant een slootje binnenvoeren, dat leidde naar enkele boerderijen van het plaatsje Dijken. Het leek ons het beste hier onze tent op te slaan; trouwens er was geen andere keuze.

Wij hadden ons echter in een benarde situatie gewerkt. Rechts van het slootje was het onmogelijk te landen door de zeer moerassige wallekant, iets verder links om de hoek zat een zwaan te broeden met in het smalle slootje als bewaking de vader zwaan, die begon te briesen toen wij naderden. Het polderdijkje links was ook al niet erg gastvrij. Toen wij een voet aan wal zetten, kwam een stier met een koppel koeien ons tegemoet. Hiervoor deinsden we terug; we gingen weer in de boot, lieten het vee zijn nieuwsgierigheid botvieren en namen onze kans waar, toen de beesten na een kwartier verder trokken. Wij glipten het dijkje af, de plank over naar de eerste boerderij. Geen mens te zien, alleen een bordje „Tink om 'e houn”. De waakhond liet zich dadelijk zien en horen; ook hier waren we niet welkom. De natuurkrachten waren in vele vormen tegen ons deze middag! Bij de volgende boerderij bleek de aloude Friese gastvrijheid wel te bestaan; we sloegen onze tent op en sliepen heerlijk met de storm om de tent in de verwachting, dat het morgen wel anders zou zijn....

Een boer in Dijken vertelde ons 's morgens vroeg al, dat er nog een heel harde wind stond op de Koevorde, dat het hem wel zou lukken, maar dat wij „vrouwen, die aan lager wal geraakt waren” nooit over het meer zouden kunnen komen. Dit was onze eer te na, trouwens we moesten wel verder.

Na met behulp van de boer de stier, de hond en de zwaan getrotseerd te hebben, bereikten wij onze boot.

De Koevorde was inderdaad nog zeer onstuimig; ik heb op allerlei manieren geprobeerd roeiende er over te komen, de wind was echter te sterk en omdat wij met het bootje nog nooit hadden gezeild, durfden wij hiermee in deze hevige wind niet te experimenteren. We sloegen de tent maar op aan de punt van het meer, dronken koffie en kwamen op het idee naar Langweer te lopen en de waterpolitie te bellen. Dit lukte, we kwamen in Langweer, informeerden bij hotel de Wielen, waar men ons de wenk gaf een mijnheer Wiebenga uit het bungalowdorp te vragen ons met z'n motorvlet er uit te halen. Wij zetten koers naar mijnheer Wiebenga, vertelden hem in welke moeilijkheden wij verkeerden en hij zei ogenblikkelijk: „stap in”. De vlet bracht ons snel ter plaatse en na enig gemartel door het onvermijdelijke vastlopen aan de lage kant, kregen wij de wildschieter er achter en na een sleeptocht over de Koevorde arriveerden we voorspoedig in het stroomkanaal, waar we roerend afscheid namen van onze redder. In dit kanaal durfden we wel te zeilen. Het was de eerste keer, dat het bootje getuigd werd, alles een beetje anders dan bij een BM: losse mast, losse giek, spriet in het zeil, zijzwaarden. Dat het bootje ook op zeilen gebouwd was ging het nu bewijzen. Een kostelijke ervaring, zo'n nieuw bootje. Hij schiet er door met een flinke vaart in de richting van de Grootte Brekken en het Tjeukemeer, onze grootste barrière, dachten wij nog enkele dagen van tevoren toen wij de vaarroute uitzetten. Deze zondag met z'n sensationele gebeurtenissen, waarin we streeden tegen natuurkrachten op velerlei gebied, bracht

Het Wyldsjitterke op de werf van de Gebroeders De Jong te Heeg (links) en werfbaas Berend de Jong (rechts) bij een tjotter die hij bouwde.

ons 's avonds alleen een stil genieten van de natuur. De wind nam af, de zon scheen vriendelijk over het wijde Friese land. Het zo bij zeilers beruchte Tjeukemeer werd een aanlokkelijke, hoewel geen spiegelende, grote watervlakte. Zonder risico konden we hier zeilen, drie kwartier genoten we van het uitzicht op de dorpen aan de verre oevers. Bij Echtenerbrug verlieten we het Friese merengebied en voeren met bijna windstilte naar de Tjonger, waar we de boot meerden en de tent opsloegen.

Maandagmorgen woei een harde zuidenwind, zeer ongunstig voor onze tocht. Om alles te lavenen was ondoenlijk. Bovendien begon het te regenen wat in een open bootje met deze lage temperaturen een kwelling zou zijn. Uit ervaring wisten we, dat of na 12 of na 4 uur de wind en het weer zich wel eens wijzigen. Hierop was onze hoop gevestigd, maar die werd na 4 uur de bodem ingeslagen: het werd noodweer. Dat betekende wachten tot morgen. 's Avond was het gezellig bij de familie Koning in de boerderij, waar we inmiddels voor de nacht onderdak hadden gekregen.

Dinsdagmorgen 5 uur, zonschijn, de

Het bootje met de zeilen op nadat het zijn bestemming had bereikt: de poelen en petsjes van Belt Schutsloot.

Afscheid van de gastvrije boerin aan de Tjonger.

wind was gedraaid naar het zuidwesten en minder fel. Vol goede moed vertrokken wij voor de „laatste loodjes”, zeilden met halve wind de Helomavaart af. Een bijzondere ervaring kregen we bij de bruggen. Omdat er geen hoorn aan boord was, konden we er niet op rekenen door de bruggewachter gesignaleerd te worden. De mast van het bootje is binnen de minuut te strijken, zodat we vlak vóór de brug van de zeilboot een roeiboot maakten. Het gevolg was, dat auto's halt moesten houden voor een simpel roeibootje omdat de bruggewachter deze snelle gedaanteverandering niet had opgemerkt. In de Driewegsluis werden wij gelijk geschut met een vrachtschipper, die constateerde, dat we op de Linde tegenwind zouden hebben en die daarom voorstelde ons te slepen.

Dit royale aanbod hebben we dankbaar aanvaard, ook al omdat we voorzagen, dat we in tijdnood zouden komen. Een enige tocht overigens door de Kalenbergergracht met de schilderachtige huisjes en boerderijtjes afgewisseld door rietstapels aan weerszijden. Vlak voor Blokzijl ging onze schipper rechtsaf. Wij haalden de sleeptros naar binnen en pauzeerden in Muggenbeet, waar we weer op temperatuur trachten te komen. De twee mannen, die ons daar hielpen bij een kleine reparatie, constateerden: „Julie hebben een prachtig mooi bootje, maar het zou ons te klein zijn, want die Beulaker, ik zou me er niet in wagen.”

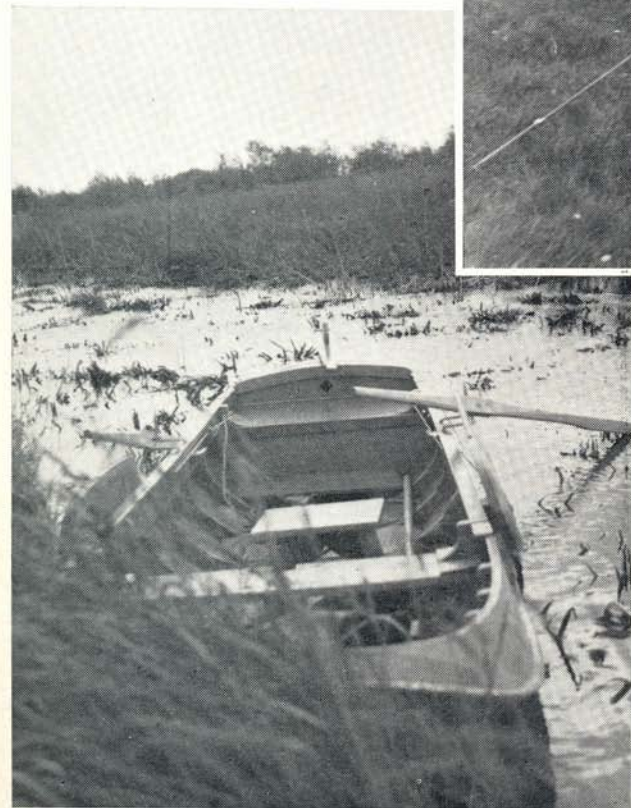
Ja, die Beulaker. . . . Op de kaart hadden we al gezien, dat de richting van de vaargeul naar Blauwe Hand bijna voor de

wind was. Wij meenden dat in deze koers varen wel te wagen was. Toen we eenmaal op het meer zaten begrepen we, dat het een zware dobber zou worden en terugkeren kon niet meer. De fok werd gestreken. De golven waren nog hoger dan op de Koevorde. Ik kreeg bijna medelijden met het wildschietertje, dat op z'n eerste vaart zo verschrikkelijk veel te verduren kreeg! Het bootje was als het ware een levend schepsel geworden, iemand, waar wij nu eigenlijk aan overgeleverd waren en die nu moest laten zien, dat wij op hem konden bouwen. Op sommige momenten kreeg ik het gevoel alsof het bootje van voren naar achteren zou omklappen, zo hoog steigerde het tegen de woedende golven. Water kregen we bij massa's binnen; dat we drijfmat werden, deerde ons niet in deze ure van gevaar. Er scheen geen eind aan die Beulaker te komen, maar we begrepen wel, dat als de boot aan de ene grote golf weerstand bood, hij het aan de komende golven ook wel zou doen. Wij zijn behouden, hoewel drijfmat, gearriveerd; meerden het dappere kleine vaartuigje in de jachthaven en zeiden tegen elkaar: „Wy ha 't rêd!”

Er reste ons alleen de tocht door het binnenwater naar Belt Schutsloot, die nadat we de laatste droge kleren hadden aangetrokken, zeilend en roeiend werd volbracht.

Zo heeft dit wildschietertje na een zeer avontuurlijke tocht z'n bestemming bereikt. Het zal wel niet vaak meer aan zulke zware beproevingen worden blootgesteld, want het is bestemd voor het zwalken op de kleine meren en slootjes. Maar het heeft laten zien, dat het in staat is ook bij

de meest ongunstige weersomstandigheden over grote wateren te varen. In deze vier dagen, op onze 80 kilometer tocht hebben wij geen enkele zeilboot gezien; niemand waagde zich met deze harde wind, ik mag wel zeggen storm, op het water. Wij hebben alles op alles gezet en uit het bootje

Links: Wylsjit-
terke op zijn plaats
van bestemming.

Rechts: de combina-
tie wildschietertje en
tent geeft vele moge-
lijkheden voor zeilend
zwerven.

(Foto's
F. T. Bijlsma)

gehaald wat er in zat. En er zit heel wat in!

Als ik nog even terugdenk aan deze „wilde vaart”, kom ik tot de conclusie, dat alles veel eenvoudiger geweest zou zijn, als we een buitenboordmotor hadden gehad. Zo veel beleefd hadden we dan be-
slist niet; we zouden ook niet voor de zo-
veelste keer hebben ervaren, dat als je in
nood zit, er altijd mensen bereid zijn je
eruit te helpen. Zo'n zeiltocht, waarbij je
alleen gebruik kunt maken van de natuur-
krachten, leidt tot de ondervinding, dat je
als tochtgenoten op elkaar aangewezen
bent door dik en dun en dat je de bewoners
van de streek, waar je doorvaart, als je
om hulp moet vragen die altijd geven.
Het is juist deze omgang met de bewoners,
die dit soort tochten een bijzonder stempel
geeft; het is dé manier om je eigen land
en volk te leren kennen.

F. T. BIJLSMA